

8. AVH:n sairastaneiden ravitseminen ja suunhoito

Keskustele AVH:n sairastaneen kanssa terveellisestä ruokavaliosta, sillä

- **AVH:n sairastaneet ja heidän läheisensä ilmeisesti kokevat ravitsemukseen liittyvän ohjauksen tärkeäksi. (B)**

AVH:n sairastaneet ja/tai heidän hoitoonsa osallistuneet läheiset nimesivät ravitsemukseen liittyvät asiat tärkeiksi ohjauksen aiheiksi.

Järjestelmällisessä katsauksessa¹ (n = 21 tutkimusta) kuvattiin AVH:n sairastaneiden ja heidän hoitoonsa osallistuneiden läheisten (n = 1 778, joista 1 029 oli potilaita) ohjauksen tarpeita. Tutkimusten menetelmällisen heterogeenisyyden takia katsauksen tulokset esitettiin narratiivisessa muodossa. Laadullisten tutkimusten (n = 5) aineistot oli kerätty yksilö- tai ryhmähaastatteluin. Monimenetelmätutkimuksista (n = 2) toisessa oli käytetty kyselylomakkeiden lisäksi haastattelua ja toisessa aineisto kerättiin puolistrukturoidulla haastattelulla. Tutkimukset oli tehty Isossa-Britanniassa (n = 6), Yhdysvalloissa (n = 4), Australiassa (n = 3), Hollannissa (n = 3), Etelä-Koreassa (n = 2), Saksassa (n = 1), Hongkongissa (n = 1) ja Uudessa Seelannissa (n = 1).

Tutkimuksen menetelmällinen laatu: JBI 10/10

Sovellettavuus suosituksessa: Hyvä

Kommentti: Tulos perustuu viiteen tutkimukseen.

- **AVH:n sairastaneet ja heidän läheisensä ilmeisesti kokevat ravitsemukseen liittyvän ohjauksen olevan puutteellista. (B)**

AVH:n sairastaneet ja/tai heidän hoitoonsa osallistuneet läheiset kokivat ravitsemukseen liittyvän ohjauksen puutteelliseksi.

Järjestelmällisessä katsauksessa¹ (n = 21 tutkimusta) kuvattiin AVH:n sairastaneiden ja heidän hoitoonsa osallistuneiden läheisten (n = 1 778, joista 1 029 oli potilaita) ohjauksen tarpeita. Tutkimusten menetelmällisen heterogeenisyyden takia katsauksen tulokset esitettiin narratiivisessa muodossa. Laadullisten tutkimusten (n = 5) aineistot oli kerätty yksilö- tai ryhmähaastatteluin. Monimenetelmätutkimuksista (n = 2) toisessa oli käytetty kyselylomakkeiden lisäksi haastattelua ja toisessa aineisto kerättiin puolistrukturoidulla haastattelulla. Tutkimukset oli tehty Isossa-Britanniassa (n = 6), Yhdysvalloissa (n = 4), Australiassa (n = 3), Hollannissa (n = 3), Etelä-Koreassa (n = 2), Saksassa (n = 1), Hongkongissa (n = 1) ja Uudessa Seelannissa (n = 1).

Tutkimuksen menetelmällinen laatu: JBI 10/10

Sovellettavuus suosituksessa: Hyvä

Kommentti: Tulos perustuu neljään tutkimukseen.

Kerro AVH:n sairastaneelle suun hoidon tärkeydestä, sillä

- **AVH:n sairastaneilla saattaa olla vaillinaiset tiedot suunhoito-ohjeista sekä suun terveyden ja yleisterveyden välisestä yhteydestä. (C)**

AVH:n sairastaneet pitivät suunhoitoa tärkeänä, mutta osalla ei ollut tietoa suunterveyden ja yleisen terveydentilan välisestä yhteydestä eikä suunhoito-ohjeista.

Englantilaisessa laadullisessa tutkimuksessa² kartoitettiin AVH:n sairastaneiden henkilöiden kokemuksia suunhoidosta ja siihen liittyvistä haasteista. Tutkimukseen osallistui 23 kotona asuvaa AVH:n sairastanutta henkilöä (9 naista ja 14 miestä, ikä 28–94 vuotta), jotka tarvitsivat apua päivittäisissä toimissaan, sekä 19 heidän kanssaan työskentelevää sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaista (3 ryhmähaastattelua, joissa ensimmäisessä oli mukana 2 ravitsemusterapeuttia ja 7 puheterapeuttia, toisessa 2 sairaanhoitajaa, 2 toimintaterapeuttia ja 1 fysioterapeutti, kolmannessa 2 suun terveydenhuollon ammattilaista, 1 erikoishammaslääkäri ja 3 ammattimaista hoitajaa). AVH:n jälkeistä toimintakyvyn heikentymistä arvioitiin muokatulla Rankin-asteikolla (asteikko 0–5, jossa 5 kuvaa vaikeaa toimintakyvyn heikentymistä). Aineisto kerättiin puolistrukturoiduilla yksilöhaastatteluilla AVH:n sairastaneilta ja ryhmähaastatteluilla ammattilaisilta. Aineiston analyysissä käytettiin temaattista analyysiä.

Tutkimuksen menetelmällinen laatu: JBI 9/10, puute kriteerissä 7

Sovellettavuus suosituksessa: Hyvä

Keskustele AVH:n sairastaneen kanssa erilaisista suunhoitovaihtoehtoista, sillä

- **AVH:n sairastaneilla saattaa olla sairauden aiheuttamia fyysisiä rajoitteita, jotka vaikeuttavat suunhoitoa. (C)**

AVH:n sairastaneet kuvasivat sairauden seuraksensa tulleita fyysisiä rajoitteita (esim. sorminäppäryyden heikentyminen, raajan toimimattomuus), jotka voivat olla ohimeneviä mutta aiheuttavat ongelmia suunhoidossa. Myös sairauden vaikutus kognitiivisiin prosesseihin, kuten muistiin, sekä väsymys saattavat heikentää päivittäistä suunhoitoa.

Englantilaisessa laadullisessa tutkimuksessa² kartoitettiin AVH:n sairastaneiden henkilöiden kokemuksia suunhoidosta ja siihen liittyvistä haasteista. Tutkimukseen osallistui 23 kotona asuvaa AVH:n sairastanutta henkilöä (9 naista ja 14 miestä, ikä 28–94 vuotta), jotka tarvitsivat apua päivittäisissä toimissaan, sekä 19 heidän kanssaan työskentelevää sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaista (3 ryhmähaastattelua, joissa ensimmäisessä oli mukana 2 ravitsemusterapeuttia ja 7 puheterapeuttia, toisessa 2 sairaanhoitajaa, 2 toimintaterapeuttia ja 1 fysioterapeutti, kolmannessa 2 suun terveydenhuollon ammattilaista, 1 erikoishammaslääkäri ja 3 ammattimaista hoitajaa). AVH:n jälkeistä toimintakyvyn heikentymistä arvioitiin muokatulla Rankin-asteikolla (asteikko 0–5, jossa 5 kuvaa vaikeaa toimintakyvyn heikentymistä). Aineisto kerättiin puolistrukturoiduilla yksilöhaastatteluilla AVH:n sairastaneilta ja ryhmähaastatteluilla ammattilaisilta. Aineiston analyysissä käytettiin temaattista analyysiä.

Tutkimuksen menetelmällinen laatu: JBI 9/10, puute kriteerissä 7
Sovellettavuus suosituksessa: Hyvä

Lähteet

1. Hafsteinsdóttir TB, Vergunst M, Lindeman E, et al. Educational needs of patients with a stroke and their caregivers: A systematic review of the literature. *Patient Education and Counseling* 2011; 85: 14-25. DOI: 10.1016/j.pec.2010.07.046.
2. O'Malley L, Powell R, Hulme S, et al. A qualitative exploration of oral health care among stroke survivors living in the community. *Health Expectations* 2020; 23: 1086-1095. DOI: 10.1111/hex.13074.